

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ Α'

15 ΜΑΡΤΙΟΥ 1924

ΔΡΙΘ. 42

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ ΤΩΝ ΠΛΗΜΜΕΛΕΙΟΔΙΚΩΝ

'Εν Ἀθήναις τῇ 10ῃ Μαρτίου 1924.

Κύριε Εἰσαγγελεῦ,

Διαβιβάζοντες ὑμῖν ᾧδε ἀντίτυπά τινα ἐκ τῶν ἐν Ἀθήναις ἐκδιδομένων πολυωνύμων εὐθυμογραφικῶν καὶ σατυρικῶν περιοδικῶν καὶ ἐντύπων, ἐξ ὧν πολλὰ προσεκομίσθησαν ἡμῖν ὑπὸ γονέων, κατασχόντων ταῦτα εἰς χεῖρας τῶν τέκνων των, ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ παρακαλέσωμεν ὑμᾶς ὅπως δυνάμει τοῦ ἀρθρ. 11, παρ. α' δ' τοῦ Καταστατικοῦ Νόμου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καὶ τῶν λοιπῶν περὶ τῆς δημοσίας ἠθικῆς νόμων, λάβητε τὰ ἀπαιτούμενα μέτρα πρὸς ἀναστολὴν τῆς αἰσχρᾶς ταύτης φιλολογίας, ἣτις ζητεῖ νὰ καταστρέψῃ διὰ τοῦ ἐκφυλισμοῦ τὴν ἑλληνικὴν κοινωνίαν. Ἀποταθέντες πρὸ τινος χρόνου πρὸς αὐτοὺς τοὺς ἐκδότας καὶ συντάκτας τῶν ἐν λόγῳ δημοσιευμάτων ἐν ὀνόματι τοῦ ἀνθρωπισμοῦ καὶ μὴ εἰσακουσθέντες, καθῆκον ἡμῶν θεωροῦμεν, ὑπεραμυνόμενοι τῆς ἠθικῆς τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας, ν' ἀπειθυνθῶμεν ἤδη πρὸς ὑμᾶς καὶ νὰ ζητήσωμεν τὴν παρέμβασιν τοῦ νόμου. Τὸ καθῆκον παν-ὄς κρίνοντος περὶ τῆς ὀλεθρίας ἐπιδράσεως, ἣν ἐξασκεῖ ὁ τύπος οὗτος ἐπὶ τῆς καθόλου ἀγωγῆς τῆς νεολαίας, ἐπιβάλλει ἄμεσον καὶ ἐπιτακτικὴν τὴν ἀνάγκην στοιχειώδους ἀμύνης κατὰ τῆς προοιούσης ἐκλύσεως τῶν ἠθῶν.

Δὲν πρόκειται περὶ τῆς ἀρθρογραφίας τῶν συντηρητικῶν εὐθυμογραφικῶν καὶ σατυρικῶν περιοδικῶν καὶ βιβλίων, διὰ τῶν ὁποίων εἰς πᾶσαν κοινωνίαν καλλιεργεῖται ἡ ἑλαφρὰ φιλολογία, ἐντὸς τῶν ὁρίων πάντοτε τῆς εὐπρε-

πείας καὶ τῆς εὐλαβείας πρὸς τὰς κρατούσας ἀρχὰς τῆς κοινωνικῆς ἠθικῆς. Πρόκειται περὶ τῶν ἐκτρωματικῶν δημιουργημάτων τῆς νοσηρᾶς φαντασίας τῶν καπλήλων τῆς ἠθικῆς, οἱ ὅποιοι, ἐκλαμβάνοντες τὸν ἄνθρωπον ὡς κτήνος ἄνευ ὑψηλοῦ τινος προορισμοῦ, τὴν δὲ κοινωνίαν ἄνευ ἠθικῶν βάσεων, συσκοτίζουν τὸ ὑγιὲς κοινωνικὸν πνεῦμα καὶ παρουσιάζουσιν ὡς κανόνα τῆς ζωῆς πᾶν ὅ,τι οὐχὶ μόνον ἠθρησκεία, ἀλλὰ καὶ ἱεροὶ κοινωνικοὶ καὶ ἠθικοὶ θεσμοὶ ἀπηγόρευσαν ὡς ἀπολύτως ἀντιβαῖνον εἰς τὸν χαρακτήρα τῆς πεπολιτισμένης καὶ ὑγιᾶς ἐχούσης κοινωνίας. Ἡ ἀναίδεια καὶ ἡ ἀκολασία προσβάλλουσι καθ' ἑκάστην, κατὰ τὸν μᾶλλον ἀσύστολον τρόπον, δημοσίᾳ πλέον, τὴν ἠθικὴν ἔννοιαν τῆς κοινωνίας, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀνθρωπισμὸν τοῦ ἀνθρώπου, ὃν οἱ προαγωγοὶ πάσης ἀκολασίας σύρουσιν εἰς ἐπίπεδον κατώτερον καὶ αὐτοῦ τοῦ κτήνους. Αἱ νέαι διδασκαλῖαι τῶν διαφθορῶν τούτων τῆς δυστυχοῦς νεολαίας ἰδίως, διακηρύττουσιν τὴν χειραφέτησιν τοῦ σώματος ἀπὸ παντὸς δεσμοῦ καὶ τὴν παράδοσιν αὐτοῦ εἰς ὄργανισμούς τῆς σαρκός, χαρακτηρίζουσι τὴν συντηρητικότητα ὡς ἔλλειψιν τῆς καθιερωμένης συγχρονιστικῆς ἀγωγῆς, τὴν δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα εὐλάβειαν ὡς ἀναχρονισμὸν. Ἡ γυνή, κατ' αὐτούς, δὲν ἔχει πλέον προορισμὸν μητρὸς, ἀλλ' εἶναι ἀντικείμενον μόνον σαρκικῶν ἀπολαύσεων τοῦ ἀνδρός, ἐπομένως δὲν ὑφίσταται δεσμὸς οἰκογενειακός, συγγενικὸς ἢ κοινωνικός. Ἡ κοινωνία εἶνε σύμφυρμα ἐκβεβαχουμένων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ζώντων ἐν κραιπάλῃ καὶ ἀκολασίᾳ, αἵτινες, κατ' αὐτούς, ἀποτελοῦσι τὴν ἐκδήλωσιν τῆς ἀληθοῦς ζωῆς. Εἶναι προφανὲς τί ἐπιδιώκουσιν οἱ διαφθορεῖς οὗτοι παντὸς ἱεροῦ θεσμοῦ, ὅστις προστατεύει τὰ ἀτο-

μα, τὴν οἰκογένειαν καὶ τὴν κοινωνίαν. Ἐπιζητοῦσιν ἀπλῶς νὰ ἐκμεταλλευθῶσι τὴν μεταπολεμικὴν ἀποσυνθετικὴν τάσιν τῆς συγχρόνου κοινωνίας, ἀδιαφοροῦντες διὰ πάντα κίνδυνον, ὅστις ἐπαπειλεῖ τὸ μέλλον τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς, εἰς τῆς ὁποίας τὸν ὀργανισμόν ῥίπτουσι τὸ δηλητήριο τῆς ἀνηθικότητος πρὸς τελείαν καὶ ταχίστην παράλυσιν.

Εἶναι δὲ ἀληθὲς ὅτι ἡ μέχρι σήμερον ἐμμονὴ τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας εἰς τὴν παθητικὴν κατάστασιν, χωρὶς τὸ παράπαν νὰ ἐξεγερθῆ κατὰ τῶν δηλητηριαστῶν καὶ διαφθορῶν τῆς ζωῆς αὐτῆς, χωρὶς κ' ἂν ν' ἀμυνθῆ τὸν εὐγενῆ τῆς ἠθικῆς ἀμύνης ἀγῶνα, ἐξησθένησεν αὐτὴν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἀδιαμαρτυρήτως νὰ παρασύρηται ἤδη ὑπὸ τοῦ ὀλεθρίου τῆς διαφθορᾶς ρεύματος. Ἄν ἡ δυστυχία καὶ μύριοι ἄλλοι κίνδυνοι δημιουργοῦσι περὶ αὐτὴν ἀσφυκτικὴν ἀτμοσφαιραν, εἰς τὴν ὁποίαν κινδυνεύει νὰ πνιγῆ, ἀδιαφορεῖ ἐνδιαφέρεται μόνον διὰ τὸ παρόν, θέλει ν' ἀγνοῇ τὸ μέλλον! Οἱ νέοι καὶ αἱ νεάνιδες ἀσυστόλως ἐντροφῶσιν ἐν μέσῃ ὀδῷ καὶ ὑπὸ τὰ ὄμματα τοῦ ξένου κόσμου εἰς τὰ ἀσελγῆ ἐκτυπώματα τῆς νοσηρᾶς φιλολογίας. Μαθηταὶ καὶ μαθήτραι φέρουσι καὶ μέχρι τῶν μαθητικῶν βάθρων τὰ πνευματοκτόνα καὶ ψυχοφθόρα ταῦτα ἐξαμβλώματα, ἐπιμελέστερον εἰς ταῦτα ἢ εἰς τὰ μαθήματά των ἐγκύπτοντες. Εἶναι τόσον κοινὸν τὸ φαινόμενον τοῦτο, ὥστε νὰ μὴ ἀποτολμᾶ τις νὰ ἐκδηλώσῃ τὴν ἀγανάκτησίν του καὶ ν' ἀρπάσῃ ἐκ τῶν χειρῶν ἀθῶων νέων καὶ νεανίδων τὰ φιλολογικὰ ταῦτα ρυπαρογραφήματα. Εἶναι ὁμως ἀνάγκη νὰ κατανοήσῃ ἡ ἑλληνικὴ κοινωνία τὴν ἀνάγκην τῆς ἐξεγέρσεως αὐτῆς κατὰ τῶν πολλαπλῶν κινδύνων τῆς διαφθορᾶς, προλαμβάνουσα ἢ μᾶλλον περιορίζουσα τούτους καὶ προστατεύουσα οὕτω τὴν ἀτυχῆ νεολαίαν, τὴν ὁποίαν ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην ἠλικίαν μαστίζει ἡ διαφθορά.

Ἐν ὀνόματι τῆς ἀγίας ἡμῶν θρησκείας καὶ τοῦ ἀνθρωπισμοῦ, ἐν ὀνόματι αὐτῆς τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας, ἥτις διὰ τῆς ἠθικῆς διαφθο-

ρᾶς σύρεται εἰς τὸν ὀλεθρον, διαμαρτυρόμενοι κατὰ τῶν αἰτίων τοῦ ἀναποφεύκτου τούτου ὀλέθρου, παρακαλοῦμεν ὅπως ἀμέσως καὶ συντόμως ἐπέμβητε πρὸς ἀνακοπὴν αὐτοῦ. Εὐελπιστοῦμεν δὲ ὅτι ἡ ἐκ τοῦ Νόμου ἐπιβαλλόμενη ἐνέργεια ὑμῶν αὕτη θὰ συντελέσῃ τοῦτο μὲν εἰς τὸ νὰ περιορισθῆ ἡ ἀνάπτυξις τῆς αἰσχυρᾶς φιλολογίας, τοῦτο δὲ εἰς τὸ ν' ἀποσυρθῶσιν ἐκ τῆς ἐλευθέρου κυκλοφορίας τὰ βιβλία καὶ τὰ περιοδικὰ, τὰ ὁποῖα, ἐκτεθειμένα εἰς τὰς προθήκας ὄλων τῶν βιβλιοπωλείων καὶ τῶν περιπτέρων, προσβάλλουσι διὰ τῶν αἰσχυρῶν εἰκόνων καὶ τίτλων αὐτῶν αὐτὴν τὴν ἀξιοπρέπειαν καὶ τὴν τιμὴν τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας. Ἐὰν οἱ ὑπάρχοντες νόμοι δὲν ἐπαρκοῦσι πρὸς ἀναχαίτισιν τοῦ ἀνηκουστοῦ τούτου βορβόρου τῆς ἀνηθικότητος, ζητήσατε νέους νόμους. Θελήσατε, κύριε Εἰσαγγελεῦ, ὡς ἐπίσημος ἀντιπρόσωπος τῆς Δικαιοσύνης τῆς Πατρίδος ἡμῶν, τιμητῆς καὶ δημόσιος κατήγορος, νὰ μὴ ἐπιτρέψητε ὅπως τοιαῦται, τοῦτ' αὐτό, βδελυγμίαι, μολύνουσαι καὶ ἀσχημίζουσαι τὴν ζωὴν τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας, ἐξακολουθήσωσιν, ἀλλ' ἐν τῇ συναισθησῇ τῆς μεγίστης ὑμῶν εὐθύνης προλάβητε τὸν ἐκφυλισμόν τοῦ μέχρι τοῦδε ἄγνοῦ διατηρηθέντος ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἀνακόπτοντες τὴν ἀναίσχυτον ταύτην καὶ πρωτοφανῆ ἐν τῇ ἱστορίᾳ αὐτοῦ προπαγάνδαν τῆς ἀνηθικότητος. Οἷον δικαίωμα ἔχετε νὰ συλλάβητε ἐγκληματίας δηλητηριαστάς καὶ νὰ προλάβητε τοὺς κινδύνους τῆς ζωῆς τῶν πολιτῶν, τοιοῦτο καὶ ἔτι μείζον ἔχετε δικαίωμα ἅμα καὶ καθῆκον νὰ περιφρουρήσητε αὐτὴν τὴν ὑπόστασιν τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας ἀπὸ τοῦ πνευματικοῦ δηλητηριασμοῦ.

Ἀπεκδεχόμενοι δὲ τάχιστον καὶ ἄμεσον τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ὑμετέρων ἐνεργειῶν, διατελοῦμεν

Διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης

† Ο ΑΘΗΝΩΝ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΟΡΘΟΔΟΞΟΙ ΚΑΙ ΑΓΓΛΙΚΑΝΟΙ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΕΞ ΑΓΓΛΙΑΣ

Μία διασάφησις.—Τὰ ἀποτελέσματα τῶν μετὰ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας σχέσεων μας.—Οἱ πολιτικοὶ καὶ οἱ κοινωνικοὶ λόγοι τῶν σχέσεων τούτων.—Αἱ ἐν τῷ Ἀγγλικανισμῷ διαφοραὶ πίστεως καὶ ἡ ὀρθὴ αὐτῶν ἐκτίμησις.—Τὰ ἀποτελέσματα τοῦ συνδυασμοῦ τῆς Ἀγγλικανικῆς ἐλευθερίας μετὰ τῆς ὀρθοδόξου συντηρητικότητος.—Ἡ ὀρθοδόξα διὰ πολλοὺς ἐκ τῶν Ἀγγλικανῶν ἀναπόφευκτος καταφύγιον.—Τί ἐπιβάλλει ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη.

Ὁφείλω εἰς τοὺς ἀναγνώστας μου μίαν διασάφησιν. Ἀφοῦ ἡ Ἀγγλ. Ἐκκλησία εἶνε οὕτω δισπασμένη, οἷα παρεστάθη ἐν τῇ τελευταίᾳ ἐπιστολῇ μου (μοὶ φαίνεται ὡς νὰ μοι λέγουν ἐνιστάμενοι) καὶ ἀφοῦ ἔνθεν κἀκείθεν ἀπὸ τῆς μιᾶς ἀντιθέσεως ριπαίνεται ἀνερμάτιστος εἰς τὴν ἄλλην, τί ζητοῦμεν ἡμεῖς οἱ Ὀρθόδοξοι τὰς μετ' αὐτῆς σχέσεις, ποῖον δὲ πρακτικὸν ἀποτέλεσμα ἐλπίζομεν νὰ προκύψῃ ἐξ αὐτῶν ;

Ἐν πρώτοις, φίλοι ἀναγνώσται, εἰς τὰς μετὰ τῶν Ἀγγλικανῶν σχέσεις ὠθοῦσιν ἡμᾶς λόγοι πολιτικοί : οἱ λόγοι δηλ. ἐκείνοι, οἷτινες οὐ σμικρὸν διεδραμάτισαν πάντοτε πρόσωπον ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς γενέσεως ἢ ἀρσεως τῶν σχισμάτων. Οἱ Ἀγγλικανοὶ ὡς Ἐκκλησία οὐδέποτε καθ' ἡμῶν ἐρραδιόθησαν, ἢ συστηματικὸς διωγμὸς ὑπεκίνησαν, ἢ διὰ θολῶν δημοσιευμάτων μᾶς ἐδυσφήμησαν, ἢ ὑπέσκαψαν τὴν πίστιν καὶ τὸν ἔθνομόν μας. Συνεμάχησαν τὸνναντιὸν μεθ' ἡμῶν καὶ τὴν ὑπόθεσιν μᾶς ἔκαμαν ἰδικὴν των ὑπόθεσιν, καθὼς συνέθη προσφάτως, ὅτε ἀφῶς ἐκῆρυττον ὅτι ἡ εἰς ἡμᾶς ἀπόδοσις τῆς ἀγ. Σοφίας ἀποτελεῖ ἐπανόρθωσιν ἱστορικῆς ἀδικίας, ἢ μετὰ φρίκης ἐξεσῶριττον τὴν ἀνηλεᾶ ἐκρίζωσιν τοῦ παλαιῶντος Μικρασιατικῶν Χριστιανισμοῦ, μόνου αὐτοῦ συνήγορου καὶ ὑπερασπιστοῦ μᾶς καθ' ἡμέρας ἢ μὲν Χριστιαν. Ρώμη ἐδοξολογεῖ μυστικῶς τὸν Θεὸν διὰ τοὺς νέους τούτους Σικελικὸς ἐσπερινός, ὀλόκληρος δὲ ὁ πολιτικὸς τῆς Εὐρώπης τύπος ἢ ἀπέκρουπε τὰς νέας θδελογίας τῶν ἀπογόνων τῆς Ἄγαρ ἐξ ἐνόχου συστήματος, ἢ καὶ ἐξεθεσίαζεν αὐτὰς ὡς Τουρκικῆς ζωτικότητος ἀποδείξεις ! Ἐὰν οὔδεις, πονῶν ἐκτόν, βαδίξῃ σήμερον μόνος, πῶς ἢ ἐγκαταλειμμένη Ὀρθοδόξα δὲν θὰ δεχθῇ τὴν χεῖρα Ἐκκλησίας, ἰσχυρικῶς πρὸς αὐτὴν φερομένης ;

Παραεκτὸς τούτου. Καὶ κοινωνικῶς θεωρούμενος ὁ Ἀγγλος κληρικὸς ἔχει τὰ στοιχεῖα ἐκείνα, τὰ ὁποῖα ἀξιάγαστον τὸν ἀναδεικνύουσιν.

— Vous êtes un prêtre intelligent ; venez devenir Catholique, μοὶ εἶπέ ποτε εἰς φλόρας ἐπὶ κεφαλῆς Ἀσομφιονιστῶν τιγῶν τοῦ Καθῆ·κιοῖ, ὄν κατὰ πρῶτην φοράν ἐβλεπον ὅτι ὡς ξένον τὸν ἐδεξιομένην εἰς Μονὴν τῆς Πριγκλήπου ἀναπληρῶν τὸν ἀπουσιάζοντα

ἡγούμενον τῆς. Ἀλλὰ τοιαύτας ρωμαϊκὰς χυδαῖότητας καὶ βαναυσότηας ὁ Ἀγγλικανὸς ἱερεὺς ἀγνοεῖ. Σᾶς δέχεται μὲ παιδικὴν ἀφέλειαν εἰς τὸν οἶκόν του, σᾶς προσφέρει τὴν τιμητικωτέραν θέσιν τοῦ ναοῦ του, σᾶς ἐκτιμᾷ διότι εἴσθε ὅ,τι εἴσθε, ἔν τι καὶ μόνον ζητῶν παρ' ὅμων : νὰ τὸν θεωρήσετε καὶ σεις ὡς συμπεσθότερον καὶ νὰ μὴ τὸν παρέλθετε περιφρονητικῶς ὡς πράττουσιν οἱ Ρωμαιοκαθολικοί. Ἀφίνω τώρα τὴν πλαυότεραν ἐκείνην καὶ πολυσχιδестέραν χρησιμότητα, ἣν εἶνε εἰς θέσιν νὰ μᾶς προσφέρουν οἱ Ἀγγλικανοὶ λόγῳ τοῦ σοβαροῦ ἐπιστημονικοῦ καταρτισμοῦ των, λόγῳ τοῦ ὑπὲρ διαδόσεως τοῦ Εὐαγγελίου ζήλου των καὶ λόγῳ τῆς παμμεροῦς γνωριμίας των πρὸς τὰ τρέχοντα κοινωνικὰ προβλήματα, ὡς πρὸς τὰ ὁποῖα ἡμεῖς εἴμεθα ἀκόμῃ ἀμόητοι.

Ὁμολογουμένως ἡ Ἀγγλ. Ἐκκλησία ἀπὸ ἀπόφθεως πίστεως εὐρίσκεται ἔτι εἰς κατάστασιν ρευστῆν ὡς ὁ ἀναλελυμένος μόλυβδος, ὁ οἴπω ἐγχοθεῖς εἰς τὴν μήτραν καὶ οἴπω λαβῶν μορφὴν καθωρισμένην. Δογματικὴ ἐνόησις ἐν τῷ Ἀγγλικανισμῷ φαίνεται ὡς νὰ ἐλλείπῃ. Μᾶς παραπέμπουν μὲν οἱ Ἀγγλικανοὶ εἰς τοὺς πρώτους αἰῶνας τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὅτε παρὰ τὴν Μικρασιατικὴν Σχολὴν ἐλειτούργει ἡ τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ παρὰ ταύτην ἡ τῆς Ἀντιοχείας, διὰ νὰ δικαιολογήσουν τὰς ἐν τῷ ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ Ἀγγλικανισμῷ στεγαζομένας θεολογικὰς μερίδας των, καὶ μᾶς λέγουν ὅτι, καθὼς ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ὑπάρχει νοῦς, αἴσθησις καὶ θέλησις, οὔτω καὶ Εὐαγγελικοί, Τελετόφιλοι καὶ Πλατεῖς πρέπει νὰ συνυπάρχουν, ἵνα πρὸς πάσας τὰς ψυχικὰς ἀνάγκας ἡ Ἐκκλησία ἐπαρκῆ· ἀλλ' αἱ Ἀγγλικαν. μερίδες εἶνε τι πλεον θεολογικῶν Σχολῶν, αἱ δὲ διαφοραὶ των ὁμολογοῦμεν ὅτι πολλακίς μᾶς τρομάζουν. Παρ' ὅλα ταῦτα, ἀναγνώστα, ὁ Ἀγγλικανισμὸς ἄς μὴ ἐκπύπῃ ἀπὸ τῆς ἐκτιμῆσεώς μας, ὡσεὶ οὐδεμίαν ἀπολύτως ἐσωτερικὴν συνοχὴν ἐκέκτηται. Ἀφ' ἐνόησις ἡ Λαμβεθηνὴ Ἐκκλησις τοῦ 1920, ἢ ὑπὸ 252 ἐπισκόπων ὑπογραφείσα, μᾶς προσφέρει, ἐπὶ τέλους, — τῷ Θεῷ δόξα ! — δογματικὸν τι διάγραμμα, κατωτέρω τοῦ ὁποῖου οὐδ' ὁ προτεσταντικώτερος τῶν Εὐαγγελικῶν θὰ κατήρχετο. Ἀφ' ἐτέρου οἱ Τελετόφιλοι ἢ Ἀγγλοκαθολικοί, ὡς σύνολον λαμβανόμενοι, ἐπιμένουν μὲν εἰς τὴν ἀναβίωσιν ὅλων τῶν παλαιῶν παραδόσεων, τῶν ὑπὸ τῆς Μεταρρυθμίσεως ἀθετηθεισῶν, καὶ ὄνειροπωλοῦν τὴν μετὰ τῆς παλαιᾶς καθέδρας τοῦ Δυτικοῦ Χριστιανισμοῦ ἕνωσιν των, ἀλλὰ δὲν παῖον λέγοντες ὅτι παπικὰ πρωτεῖα καὶ ἀλάνθαστα καὶ τὰ παρεσπόμενα εἶνε ἀδιάβαστα μεσότευχα, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ πέσωσι. Διαφοραὶ λοιπὸν περὶ τὴν πίστιν ὑπάρχουν ἐν τῷ Ἀγγλικανισμῷ, ναί. Ἀλλ' αἱ διαφοραὶ αὐταὶ, αἱ ζωηρότερον παταγοῦ-

σαι ἐν Ἐκκλησίᾳ, ἀπολαυοῦσῃ πλήρους ἐλευθερίας ἐν τῇ ἀκωλότῳ ἐξωτερικεύσει τῶν διανοημάτων της καὶ διανοουμένη διαρκῶς, ἐγκλείονται ἐντὸς ορίων καὶ οὔτε μέχρι τοῦ Μοδερνισμοῦ, οὔτε μέχρι τοῦ Παπισμοῦ παρεκτρέπονται. Τοῦτο ἀκριβῶς εἶνε τὸ προσπελάζον πῶς τὸν Ἀγγλικανισμὸν πρὸς τὴν Ὁρθοδοξίαν, ἀφοῦ καὶ αὐτὸς ὡς ἐκείνη ἀποφεύγει τὰ ἄκρα, προσφέρει δὲ εἰς τὴν δευτέραν ἔδαφος, κάπου μὲν πλατὺ, κάπου δὲ στενόν, ἐφ' οὗ εἶνε δυνατὸν συζητήσεις νὰ διεξαχθοῦν.

Ἄλλ' ἀνεξαρτήτως τούτου, καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἡ Ἀγγλικαν. ἐλευθερία συμπλησιάζουσα πρὸς τὴν ἡμετέραν συντηρητικότητα, θὰ παρείχε καὶ διὰ τοὺς δύο μας ἄριστα ἀποτελέσματα. Εἶνε ταπεινὴ μου ἰδέα, ὅτι οἱ Ὁρθόδοξοι ἡμεῖς, εἶτε ἕνεκα ἱστορικῶν περιπετειῶν, εἶτε ἕνεκα τοῦ ἀμελετήτου μας εἰς πολλὰ ζητήματα, εἶτε καὶ ἕνεκα ἀτομικῆς πειρασούνης, εἵμεθα λίαν δόσκαμποι θεολογικῶς. "Ὅλα δι' ἡμᾶς, ἀπὸ τοῦ Σομβόλου μας μέχρι τῶν προσευχῶν μας, καὶ ἀπὸ τοῦ ράσου μας μέχρι τῶν πολυκανθῶν μας, καὶ ἀπὸ τοῦ Ἰουλιανοῦ ἡμερολογίου μας μέχρι τῆς ἐνρίνου ἀπαγγελίας μας, ὅλα εἶνε θεοπαράδοτα δόγματα. Μὴ ἄπτεσαι τούτου, μὴ ἄπτεσαι ἐκείνου. Ἄν ὀνομάσῃς τὴν Γραφήν «Β.β.δ.», εἶσαι Προτεστάντης. Ἄν γνωματεύσῃς ὅτι τὸ Εὐχολόγιόν μας χρῆζει ριζικῆς ἀναθεωρήσεως, θὰ ἀποκληθῆς μεταρρυθμιστής ἐκ τῶν ἐπικινδοναδισταίων. Ἄν ἐρωτήσῃς: «ἅφοδ' εἰς τὸσφ δρωμερὸν φιλολογικὸν ὄχητὸν πνίγεται σήμερον ἡ διάνοια τοῦ λαοῦ μας, τί θὰ ἐπέιραζε τάχα ἐάν δι' ἰδιωτικὴν καὶ μόνον ἰδιωτικὴν χρῆσιν ἐκυκλοφορεῖ μία ἀπλοустέρα Γραφή;» θὰ σοῦ φωνάξουν ὅλοι οἱ Ἡρακλεῖς ὅτι θέτεις δυναμίτιδα ν' ἀνατινάξῃς τὸ μέγαρον τῆς Ὁρθοδοξίας! Ἄλλ' ἡ Ὁρθοδοξία, κύριοι, ἔχει ἀνάγκην περιθωρίου διὰ νὰ κινηθῆ. *In necessariis unitas, in dubiis libertas.* "Ὅσα καθώρισαν αἱ Οἰκουμ. Σύνοδοι, εἶνε καθωρισμένα. Εἰς τὰ ἄλλα ὅμως ἄς δώσῃ αἰανδῆποτε θέλει μορφὴν ἢ τρέχουσα διανόησις. Καὶ ἰδοὺ πῶς ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀπέφως καὶ δι' ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ δι' ἐαυτὸν θὰ ἦτο χρῆσιμος ὁ Ἀγγλικανισμὸς Μιλλιακὴ καὶ ἐκχονομένη σὰρξ εἶνε αὐτός. Τραχεῖα καὶ ἀκαμπτα ὅσα ἡμεῖς εἵμεθα. Ἄς συγκρατηθῶν λοιπὸν ἀμφοτέρω εἰς ἓν σῶμα, ἵνα δι' ἐδεργεντικῆς ἀλληλεπιδράσεως καὶ ἡμεῖς ἀποκτήσωμεν ποιάν τινα εὐλογισίαν καὶ οἱ Ἀγγλικανοὶ ἐπιτόχουν ποιάν τινα συνοχήν.

Ἄλλ' ἄς ὑποτέβῃ πρὸς στιγμὴν ὅτι ὁ Ἀγγλικανισμὸς εἶνε ἀνεπανορθώτως καθ' ἑαυτοῦ διηρημένος καὶ ὅτι ἡ ἐλευθερία του εἶνε μία σόγκροσις καὶ ἀδελφοπάλη, ἣτις μοιραίως ἄγει πρὸς τὴν ἀποσύνθεσιν. Θὰ ἐξαχθῇ λοιπὸν ἐντεῦθεν τὸ συμπέρασμα, ὅτι σχέσεις μεταξὺ αὐτοῦ καὶ ἡμῶν δὲν θὰ ἔχουν κανένα πρακτικὸν σκοπὸν;

Ἄλλ' ἴσα-ἴσα. Ἐὶν ὑπάρχη εἰς περιπλέον λόγος ἐπιμόνου καλλιεργίας σχέσεων, εἶνε οὗτος. Διότι, ἂν ἡ Ἀγγλ. Ἐκκλησία σπάσῃ (πράγμα ἀδύνατον, διότι οἱ 300 ἐπίσκοποί της, ὅτινες ἔχουν πάντοτε τὴν κρατοῦσαν φῆφον, εἶνε ὁμογνώμονες, μεθ' ὅσον καὶ ἂν ταρασεται ἡ θαλασσία ἐπιφάνεια, αἱ δὲ ἀκρότητες μεταξὺ αὐτῶν εἶνε ἀριθμητικῶς μηδαμιναί), ἐν τῇ αὐτῇ περιπτώσει ἔν μὲν τμημὰ της, τὸ τῶν ἀδιαλλάκτων Εὐαγγελικῶν, θὰ προσχωρήσῃ πρὸς τὸν Ἀσυμμόρφωτον Προτεστάντισμόν, ἔν δὲ ἄλλο τμημὰ της, τὸ τῶν ἀδιαλλάκτων Ἀγγλοκαθολικῶν, θὰ πύση εἰς τὸ ἀμφίβληστρον τῆς ἔλλοχευούσης Ρώμης· οἱ δὲ λοιποὶ, οἱ καὶ περισσότεροι, τί θὰ ἀπογείνουν; «Ἄν πρόκειται νὰ φύγω ποτὲ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν μου (μοὶ ἔλεγέ ποτε ἐν Λονδίῳ ἀνώτερος Ἀγγλικανὸς κληρικὸς) θὰ προσέλθω εἰς τὴν πολιάν καὶ πολυσέβαστον Ἀνατολ. Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ὅχι εἰς τὴν καινοτόμον Ρώμην» καὶ ἡ γνώμη τοῦ ἀνθρώπου τούτου εἶνε γνώμη πλείστων ἄλλων συγκληρικῶν του. Θὰ ἦτο δὲ ἐγκλημα ἐκ μέρους μας, ἐὰν εἰς τὴν νωχέλειάν μας θύοντες, δὲν ἀντελαμβανόμεθα τὴν κλήσιν μας.

Ἀλλὰ τί τὰ πολλὰ; Καὶ ἂν οὐδὲν ἐκ τῶν ἀπαριθμηθέντων ὠφελημάτων μᾶς ἐκάλεε εἰς τὰς μετὰ τῶν Ἀγγλικανῶν σχέσεις, θὰ ἦρκει καὶ πάλιν ἡ ἐντολὴ τῆς Χριστιαν. ἀγάπης ἵνα μᾶς ὑποχρεώσῃ πρὸς τοῦτο. Ἄς λέγουν ὅτι θέλουν ἐντεῦθεν ὁ Δωρ Χέσιων καὶ ἐκείθεν οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ. Ὁ Πριμᾶτος τῆς Ἀγγλίας, ἐπιληφθεις ἠρωϊκῶς τῆς θραύσεως τοῦ πάγου, ἐντὸς τοῦ ὁποῦ ἡ ναῦς τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀκινεῖται σφηνωθείσα, καὶ νῦν μὲν μετὰ τούτων, νῦν δὲ μετ' ἐκείνων λαλῶν τὰ πρὸς εἰρήνην, ἐπελήρηθη ἔργου Χριστοφιλοῦς. Ἀρχετὰ μέχρι σήμερον τῆρῶναμεν οἱ πάντες τὰ χωρίζοντα ἡμᾶς χάσματα διὰ τῆς ἐπιμόνου συγκεντρώσεως τοῦ νοῦ μας εἰς τὰς διαφοράς. Καιρὸς νὰ προσέξωμεν καὶ εἰς τὰ σημεῖα τῆς ἐπαφῆς, ἅτινα εὐτυχῶς εἶνε πλείστα ὄσα. Ἡ ἔνωσις ὡς πρὸς τὸ παρὸν πιθανὸν νὰ εἶνε μία οὐτοπία· ἀλλ' ἡ ἐύτοπία αὕτη δύναται μετὰ αἰῶνας νὰ γείνη σὰρξ καὶ εἶμα, ἐὰν προηγουμένως φυτευθῇ καὶ ἐπιμελῶς καλλιεργηθῇ ἢ πρὸς αὐτὴν πόθος. Διότι τοῦτο εἶνε τὸ θλιβερὸν: ὅτι κανεὶς μας ἀκόμη δὲν ἀντελήφθη τί θὰ κατώρθου εἰς Χριστιανισμὸς εἰρηνέων πρὸς ἐαυτὸν καὶ διαθέτων ὑπὲρ τοῦ κόσμου ἀκεραίας τὰς δυνάμεις του.

Φεβρ. 1924.

K. K.

ΗΘΙΚΟΠΟΙΕΙ Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ;**Ο μεγαλύτερος κίνδυνος.**

Θι άπορήσωσιν ίσως πολλοί άναγνώσται με την έρώτησιν, την όποίαν κάμνομεν. Θλ έκπλαγώσι, θα είπωσι καθ' έαυτούς, ότι πλέον είναι πινθωμολογημένον και λελυμένον το ζήτημα ότι ή διδασκαλία ήθικοποιεί και μεταβάλλει τούς στρεβλούς χαρακτήρας εις αγαθούς. Και όμως υπάρχουν μερικοί σήμερα, έχοντες το επίχρισμα του έπιστήμονος και φρόντες τόν τίτλον του σοφοϋ, οι όποιοι λέγουσι και γράφουσιν, ότι ή διδασκαλία πρὸς διόρθωσιν του χαρακτήρος είναι έντελως άκαρπος. Μόνον ή διάνοια αναπτύσσεται δια της διδασκαλίας, ούχι όμως και ή θέλησις. Η θέλησις, το ποιόν της ήθικης καταστάσεως του ανθρώπου, δεν διορθώνεται, και δια τουτο, όστις κοπιάζει, ήλιθώς μεταιοπονεϊ.

Τās ιδέας των ταύτας υποστηρίζουσι και δια συγγραμμάτων, επικαλουύται δε εις επικύρωσιν και τὰ πορίσματα διαφόρων έπιστημών. Από τās ιδέας ταύτας έμπνευσθέντες και διάφοροι γλαφυροί και προσελκυστικοί μυθιστοριογράφοι και θεατρικοί συγγραφείς έκχμον πλέον κτήμα των λαϊκών τάξεων τās διδασκαλίας ταύτας. Το ζηλητήριον τουτο χορηγεΐται άφθόως και με πολλήν τέχνην και περισσήν πειστικότητα εις τόν Έλληνικόν λαόν.

Και έπειδή πολλοί είναι οι άκατάρτιστοι θρησκευτικώς, τούς έλέγχει δε ή συνείδησις εις πολλά κρυφίως διαπραχθέντα άμαρτήματα, εύκόλως άσπάζονται τās ιδέας ταύτας. Γονείς δε, οι όποιοι δια μέν του τρόπου των παρέχουσι κάκιστα παραδείγματα, το δε ύψηλόν καθήκον της συστηματικής διδασκαλίας έχουσι παραμελήσει, ή είναι τοιοϋτοι, ώστε προκαλοϋσι μάλλον την άποστροφήν του τέκνου, μόλις άκούσασι τās νέας ταύτας διδασκαλίας, εύθύς τās άποδέχονται. Ο λόγος θεδαίως είναι εύεξηήγητος. Θέλουσι και να καθουχάσωσι την συνείδησιν των, και να δικαιολογηθώσιν ένώπιον του κόσμου, δια τὰ άτακτα παιδιά, τὰ όποια έδωκαν εις την κοινωνίαν. Επίσης πολλοί διδάσκαλοι δια να άπολογηθώσιν εύλόγως ένώπιον της κοινωνίας, ένεκα της άξιοθρηνητου ήθικης καταπτώσεως των μαθητών των, κηρύττουσιν, ότι μόνον γνώσεις δύναται ή διδασκαλία να παράσχη, καλύτερουσιν δε του χαρακτήρος άδυνατεί. Είναι πλέον καταφανές, όποίαν κολοσσιαίαν ζημίαν και ανυπολόγιστον καταστροφήν δύναται να φέρη, ή έπιχρίτης μιās τοιαύτης διδασκαλίας. Διότι βλέπετε, δεν είναι φθοροποίος άσθένεια, ή όποις βλάπτει μόνον τούς καρπούς, ή τὰ φύλλα, ή και αυτούς τούς κλάδους της ήθικοποιήσεως της κοινωνίας, αλλά πρόριζα άνασπάζλον το δένδρον της δημιουργίας έναρέτων άνδρών, οι όποιοι θα αναλάβωσι την διόρθωσιν των κακώς έχόντων άργότερον. Δια τουτο, εν φ

εγράψαμεν ο μεγαλύτερος κίνδυνος, αρμόζει ίσως καλύτερον να τεθη ο τρομερώτερος κίνδυνος. Και άληθινά πάσα αγαθή τάσις και εύγενής ένέργεια με την διδασκαλίαν ταύτην θα άνακοπή, όλοι δε πλέον θα παραδοθώμεν εις τὰ ίδια ένστικτά μας, ίνα γίνωμεν χειρότεροι και αυτών των άγρίων θηρίων.

Άλλά μή σās φαίνεται άπορον που φθάνει ο άνθρωπος. Διότι, έφ' όσον άπομακρύνεται από το φώς του Ευαγγελίου, το όποιον οδηγεί άσφαλώς το άτομον και την κοινωνίαν εις την φυσικήν οδόν και εύτυχίαν, εύκολον είναι μέσα εις το σκότος των έγώιστικων του σκέψεων και άμαρτωλών παθών να παραπαίη. "Ήδη ο Χριστός διεκήρυξεν : « Άμήν άμήν λέγω ύμίν, ότι ο τόν λόγον μου άκούων και πιστεύων τῷ πέμφαντί με, έχει ζωήν οίώνιον » (Ίωάν. 5, 25). Και δια να μη νομίση κανείς ότι μόνον πίστις ψιλή απαιτεΐται, δηλαδή γνώσις, όπως λέγουσι μερικοί, αλλά έκτέλεσις του καλου, παραθέτομεν και άλλον λόγον του Κυρίου, ο όποιος καθαρώτερον άποφαίνεται : « ου πās ο λέγων μοι Κύριε, Κύριε, είσελεύσεται εις την βασιλείαν των ουρανών, άλλ' ο ποιών το θέλημα του πατρός μου του έν ουρανοΐς ». (Ματ. 7, 21) Και θεδαίως τὰ άναμφισβήτητα λόγια του Σωτήρος θα ήρκουν να θέσωσι τέλος εις το θέμα τουτο. Μόλα ταύτα, έπειδή θέλομεν να άποδειχθῆ ή άλήθεια άξιωματικώς, χάριν των άναγνωστών, θα έξετάσωμεν εις έπόμενα άρθρα ύφ' όβλας τās ιστορικές και έπιστημενικές έπόψεις το ζήτημα, δια να πεισθῆ και ο μάλλον φιλόνομος, ότι ή εύσεβής διδασκαλία ήθικοποιεί.

Σ. Γ. Α.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

§§ Τῆ παρελθούση Δευτέρα συνεπληρώθη έτος από της εις τόν Αρχιεπισκοπικόν θρόνον Αθηνών άναρρήσεως του Μακαριωτάτου κ. Χρυσοστόμου. Εν πρόχειρον πρὸς το διανυθέν χρονικόν τουτο διάστημα βλέμμα μαρτυρεϊ πόσον γόνιμον εις σπουδαιότατα δια την Έκκλησίαν γεγονότα άπεδείχθη ο διανυθείς βραχύς χρόνος. Δύναται τις να είπη, ότι εκάστη σχεδόν ήμέρα υπήρξε και δημιουργία, προκαλεί δε πραγματικώς κατάπληξιν ο κολοσσός της έργασίας, της διεκπεραιωθείσης υπό την ήγεσίαν του Μακαριωτάτου και ή ύψίστη σοβαρότης των άχθέντων εις πέρας έπαλλήλων εκκλησιαστικων και άλλων ζητημάτων. Άλλά το κορύφωμα και το έπιστέγασμα της δράσεως ταύτης υπήρξεν άναντιρρήτως ή δια της καταργήσεως της διοικούσης Συνόδου επάνοδος της Έκκλησίας της Ελλάδος εις την κανονικότητα της δια της Συνόδου συμπάσης της Ιεραρχίας διοικήσεως, επάνοδος επιτευχθείσα υπό συνθήκας πολιτεια-

κας ἀνωμάλους καὶ κρισιμωτάτας, δι' αὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ ἀποτελοῦσα κατόρθωμα καὶ θρίαμβον τῆς Ἐκκλησίας ἐκ τῶν σπουδαιοτάτων, ὀφειλόμενον εἰς τὴν ἔμφρονα διαχείρισιν τοῦ ζητήματος ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου, ὑποστηριζομένου καὶ ἐνθαρρυνομένου ὑπὸ τῶν ἱεραρχῶν τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας. Αἱ καθ' ὅλου κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἀνώμαλοι πολιτικά τῆς χώρας συνθήκαι, περισπῶσαι τοῦ λαοῦ τὴν προσοχὴν περὶ ἄλλα ζητήματα, ἐκώτους συνετέλεσαν εἰς τὸ νὰ παρέλθῃ ἀπαρατήρητον σχεδὸν τὸ προχθὲς συμπληρωθὲν γονιμώτατον εἰς σοβαρώτατα ἐκκλησιαστικά ἔργα ἔτος, ὅπερ ἀπέβη ὄντως τὸ κατ' ἐξοχὴν ἱστορικὸν ἐν τῇ νεωτέρᾳ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἱστορίᾳ. Ὁ ἀναδιφητὴς ὅμως τῶν ἐπὶ μέρους σελίδων τοῦ μεστοῦ εἰς δρᾶσιν ἔτους τούτου μόνον θαυμασμὸν θὰ αἰσθανθῆ ἂν πρὸ τῆς ἐξαιρετικῆς αὐτοῦ σημασίας. Ἡ «Ἐκκλησία», προσάγουσα εὐλαβῶς τὰ συγχαρητήρια αὐτῆς τῷ πρωθιεράρχῃ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, εὐχεται αὐτῷ μακρότητα ἡμερῶν ἐν ὑγιείᾳ, ὅπως μετὰ τῆς αὐτῆς ἀντοχῆς καὶ τοῦ αὐτοῦ σθένους ἐξακολουθῆ νὰ ἐργάζεται ὑπὲρ τοῦ καταρτισμοῦ τῆς πεπιστευμένης αὐτῷ θεόθεν πνευματικῆς ἀμπέλου.

§§ Ἐν βλέμμα εἰς τὰ κατεσπαρμένα ἀνὰ τὴν πόλιν περίπτερα, εἰς τὰ ὅποια καταφεύγουν πρὸς προχείρους ἀγορὰς οἱ πάσης τάξεως καὶ φύλου καὶ ἡλικίας διαβάται, πληροφορεῖ ἕκαστον περὶ τῆς παρεχομένης εἰς πάντας ἐντύπου τροφῆς. Καὶ θὰ ἐνόμιζέ τις, ὅτι ὀλόκληρον τὸ ἀναγνώσκον κοινὸν οὐ μόνον τῶν Ἀθηνῶν, ἀλλὰ καὶ τῆς Ἑλλάδος συμπάσης, εἰσάγει εἰς τὸν ἐγκέφαλον καὶ εἰς τὴν ψυχὴν του ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὅ,τι ἠθικῶς σαπρὸν καὶ θρησκευτικῶς ἀνερμάτιστον δύναται νὰ παραγάγῃ ἢ μᾶλλον ἀκολασταίνουσα μαγειρικῇ τῶν χυδαιογράφων καὶ πορνογράφων μιᾶς ἐποχῆς ἐκλύσεως καὶ παρακμῆς. Καὶ ὅποιος μὲν καὶ ὅπόσος ὄλεθρος προκύπτει ἐκ τοῦ δηλητηρίου τούτου πρὸ πάντων εἰς τὰς τάξεις τῶν νέων καὶ τῶν νεανίδων, ἐτονίσασμεν καὶ ἄλλοτε ἐπαπειλημένως. Ἀλλ' ἡμεῖς γνωρίζομεν, ὅτι ὑπάρχει καὶ ἄλλο πολὺ κοινόν, ἐπιζητοῦν τροφὴν ὑγιειντέραν καὶ ἠθικῶς καὶ θρησκευτικῶς. Καὶ ἀποροῦμεν πῶς δὲν εὑρίσκειται ὀργάνωσις ἀποφασίζουσα ἐν τῇ ἐποχῇ ταύτῃ τῆς κερδοσκοπίας, νὰ κερδήσῃ καὶ αὐτὴ ἀσφαλῶς ἐξ ἐκδοτικῆς ἐπιχειρήσεως, ἣ ὁποία ἀφ' ἐνδὸς μὲν θὰ διατρανώσῃ ὅτι ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἑλλάδος δὲν ἀποτελεῖται ἐκ μόνων ἀθρήσιων καὶ ἀνηθίκων, ἀφ' ἐτέρου δὲ θὰ ἐξυγιάνῃ μίαν ἀτμόσφαιραν πνιγερὰν ἐκ τῶν ἀπὸ τῶν κυκλοφορούντων ἐντύπων ἀναθυμιάσεων.

§§ Ὅ,τι οὐδὲν μέσον ἴσχυσεν ἐπὶ χρόνους μακροῦς νὰ ἐξαναγκάσῃ τὰς ἐν Ἀνατολῇ σχολὰς τῶν λατίνων κληρικῶν καὶ τῶν λατινιδῶν καλογραυῶν ὅπως μὴ προσηλυτίζωσι τοὺς ἑτεροθρήσκους ἐκ τῶν μαθητῶν των διὰ τῆς καὶ εἰς αὐτοὺς ὑποχρεωτικῆς διδασκαλίας τῶν θρησκευτικῶν των μαθημάτων καὶ τῆς ἐπ' ἴσης ὑποχρεωτικῆς φοιτήσεως εἰς τοὺς ναοὺς των, τοῦτο ἐπέτυχον διὰ μιᾶς ἀπλουστάτης διαταγῆς κατ' αὐτὰς οἱ Τούρκοι. Ὁ Γάλλος πρεσβευτὴς ἀπήντησε διαμαρτυρίαν πρὸς τὴν Ἄγκυραν, αὕτη ὅμως δὲν ἀπήντησεν, ὁ δὲ τουρκικὸς τύπος προέξοφλεῖ τὸ μάταιον τῆς περαιτέρω ἐπιμονῆς.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

—Διὰ ἐγκυκλίου, ἀπευθυνθείσης πρὸς τοὺς Σεβ. Ἱεράρχας τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, παρεκλήθησαν οὗτοι ὅπως παράσχωσι τὴν πολῦτιμον αὐτῶν συμβολὴν εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ τῇ 25 τ. μ. ἐνεργηθησομένου Πανελληνίου ἐγράνου ὑπὲρ τῶν Ἑθν. Ὀρφανοτροφείων καὶ οἰκοτροφείων, εἰς ἅ χιλιάδες ὀρφανῶν περιθάλπονται καὶ μορφώνονται καὶ ὧν οἱ πατέρες καὶ προστάται ἐν πολέμοις ἔπεσον, ἢ θύματα τῆς Μικρασιατικῆς τραγωδίας ἐγένοντο.

—Προϋτάθη τῷ Ὑπουργεῖῳ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὁ διορισμὸς τοῦ Ἀρχιμ. Θεοφάνους Ἀνδρουτσοπούλου ὡς Ἱεροκέρυκος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Σύρου καὶ τοῦ Ἀρχιμ. Γερμανοῦ Χαντζιανέστη ὡς Ἱεροκέρυκος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Μεσσηνίας.

—Συνεστήθη τῷ Ὑπουργεῖῳ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν εἰς ἀπονομὴν Β. χάριτος ὁ εἰς βμηνον ἀργίαν καταδικασθεὶς ἱερεὺς Παν. Σκουζῆς, ἐφημέριος Δάφνης—Ναυπακτίας.

—Δι' ἀποφάσεων τοῦ Ἐπισκοπ. Δικαστηρίου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἡλείας κατεδικάσθησαν εἰς τρίμηνον ἀργίαν ὁ ἱερεὺς Χ. Παναγιωτόπουλος, ἐφημέριος Κερακουζίου, εἰς δίμηνον ἀργίαν δ ἱερεὺς Γ. Γκανόπουλος, ἐφημέριος Βαρθολομιοῦ, εἰς 30μηνον ἀργίαν ὁ ἱερεὺς Μ. Στασινόπουλος, ἐφημέριος Σηλίβας, καὶ εἰς μηνιαίαν ἀργίαν ὁ ἱερεὺς Γ. Καραμπέτσος, ἐφημέριος Σαμπάναγα.

—Ἐνεκρίθη τῷ Σ. Δημητριαδος ὅτι διὰ Β. Δ. ἐνεκρίθησαν αἱ Συνοδικαὶ ἀποφάσεις, αἱ ἐπιβάλλουσαι τὴν ποινὴν τῆς καθαιρέσεως τῷ ἱερεῖ Γ. Παπαθανασίου καὶ τῷ διακόνῳ Ἀνθίμῳ Ζάννῳ.

—Διορίσθη προσωρινὸς Σύμβουλος τῆς Ἱ. Μονῆς Αἰγίνης τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν ὁ ἱερομόναχος αὐτῆς Γεωργάσιος Μαρκωνόπουλος ἀντὶ τοῦ ἀποβιώσαντος τοιοῦτου Εὐλογίου Καραδήμα.

—Πρὸς τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον ἐτηλεγράφησεν ἐκ Νέας Ὑόρκης ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κοζάνης κ. Ἰωακείμ, διαψεύδων τὰ ἐν Κων[σταντινί] πόλει καὶ ἐν Ἀθήναις διαδοθέντα περὶ αὐτοῦ, προσεπιδηλῶν δὲ ὅτι λίαν προσεχῶς ἐπιστρέφει.

—Ἀφίκετο εἰς Ἀθήνας ὅπως μεταβῆ εἰς Αὐστρλίαν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης κ. Χριστοφόρος.

—Πρὸς τὸν κ. Α. Fernie τὸν ἐν Ἑλλάδι ἀντιπρόσωπον τῶν Βρετανικῶν Ὁργανώσεων ὑπὲρ τῶν παίδων καὶ τῶν προσφύγων ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἐξέφρασε καὶ ἐγγράφως τὴν εὐαρέσκειαν αὐτοῦ καὶ τὰς εὐχαριστίας, ἐπὶ τῷ λαμπρῷ φιλανθρωπικῷ ἔργῳ τῶν Ὁργανώσεων. Ὡσαύτως ἔγραψεν ἐξαίρων τὸ ἔργον τοῦτο πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Καντεμβουρίας καὶ πρὸς τὸν Πρόεδρον τῶν εἰρημένων Ὁργανώσεων Ἐπίσκοπον Λονδίνου.

—Διωρίσθη ἐφημέριος τοῦ ἐν Ἀμαρουσίῳ Βυζαντινοῦ ναύσκου (πάλαι καθεδρικοῦ) Παναγίας Ὁδηγητρίας (Νερανιζιωτίσης) ὁ ἐπὶ τριάκοντα καὶ ἐπέκεινα ἔτη ὑπηρετήσας ἐν τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριαρχεῖῳ ἀρχιμ. Ἰωάσαφ Ἐμμανουήλ. Τὸ ἐν προηγουμένῳ φύλλῳ τῆς «Ἐκκλησίας» ἀναγραφέν ποσὸν 300 δραχμῶν ὑπὲρ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ὁρφανοτροφείου ὡς δωρηθὲν παρὰ τοῦ κ. Π. Κανελλοπούλου, ταμίου τοῦ εἰρημένου ναύσκου, προήρχετο ἐκ πάσης τῆς διευθυνούσης τὸν ναύσκον Ἐπιτροπῆς, ἣς προεδρεύει ὁ κ. Χ. Ἡλιόπουλος.

—Κατὰ τὸν «Μαλεβόν», ὄργανον τοῦ ἐν Ἀθήναις Συλλόγου τῶν Βασσαριωτῶν, οἱ Βασσαριῶται πληροφορηθέντες ὅτι δυνάμει ἐκθέσεως τοῦ Νομογεωπόνου Λάκωνίας πρόκειται τὸ ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας νὰ ἐγκαταστήσῃ εἰς τὴν παρὰ τὴν Σπάρτην Μοῆν τῶν ἀγίων Τεσσαράκοντα πρόσφυγας καὶ νὰ διανεμῆ μεταξὺ αὐτῶν τὰ κτήματα τῆς ἐν λόγῳ Μοῆνης, ἀπηύθυναν σχετικὴν πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον αἰτησίαν, ἐν ἣ ἐκδέτοντες ὅτι τὰ κτήματα τῆς Μοῆνης καλλιεργοῦσιν αὐτοὶ καὶ μόνον ἀπὸ χρόνων ἀμνημονεῦτων, παρακαλοῦσι νὰ ἀποτραπῆ ἡ μελετωμένη ἐγκατάστασις προσφύγων, καθ' ὅσον ἐνδεχομένη ἀφαίρεσις τῶν κτημάτων τῆς Μοῆνης θὰ ἐπέφερε τὴν καταστροφὴν τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς τῶν κατοικῶν Βασσαρῶν.

—Ὁ κ. Εἰσαγγελεὺς τῶν Πρωτοδικῶν ἐπεσκέφη προχθὲς τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον καὶ ἐβεβαίωσεν αὐτὸν ὅτι θὰ καταδώξῃ αὐστηρῶς τὰ ἀίσιχρά δημοσιεύματα.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

—Κατ' ἀνακοίνωσιν τοῦ διευθυντοῦ τῆς Ἀστυνομίας πρὸς τὸν Τύπον, λίαν προσεχῶς θὰ δημοσιευθῇ

Τουρκικῇ μετάφρασις τῶν ἐγγράφων, ἅτινα κατεσχέσησαν ἐν τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριαρχεῖῳ.

ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Κατὰ πληροφορίας ἐκ Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὸν ἀθηναϊκὸν τύπον, Τοῦρκοι ὑπάλληλοι τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας, περιελθόντες τὰς καθολικὰς σχολὰς τῶν μοναχικῶν ταγμάτων ἀφήρσαν ἐκ τῶν αἰθουσῶν τῶν παραδόσεων τὰς ἱερὰς εἰκόνας, τ' ἀγάλματα, καὶ πᾶν ἀντικείμενον λατρείας, ἀνεκοίνωσαν δὲ εἰς τὰς διευθύνσεις τῶν Σχολῶν, ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς ἀπαγορεύεται ἡ θρησκευτικὴ διδασκαλία εἰς τὰ σχολεῖα, ἐπιτρέπεται δὲ μόνον εἰς τὰς Ἐκκλησίας. Ἐπίσης οἱ αὐτοὶ ὑπάλληλοι ἀνεκοίνωσαν, ὅτι ἀπαγορεύεται, ἐπὶ ποινῇ κλεισίματος τῶν σχολῶν, ἡ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν φοίτησις μουσουλμάνων μαθητῶν ἢ χριστιανῶν μὲν, ἀλλ' ἐτεροδόξων ἐπὶ σκοπῷ προπαγανδιστικῷ. Αἱ διευθύνσεις τῶν Σχολῶν ἀνέφερον τὰ τουρκικὰ ταῦτα μέτρα εἰς τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀντιπρόσωπον τῆς Γαλλίας, ὅστις καὶ διεμαρτυρήθη πρὸς τὴν Κυβέρνησιν τῆς Ἀγκύρας.

ΣΙΩΝΙΣΜΟΣ

Ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Παλαιστίνης ὑπὸ τῶν Ἀγγλων εἰσῆλθον εἰς τὴν Παλαιστίνην ὑπὲρ τὰς 35,000 Ἰσραηλιτῶν, ἐξ αὐτῶν δὲ ἀνεχώρησαν καὶ πάλιν περὶ τὰς 5,000. Σήμερον ἡ μετανάστευσις συνεχίζεται κατ' ἀναλογίαν 800 μεταναστῶν μηνιαίως. Ὁ ὅλος ἀριθμὸς τῶν Ἰσραηλιτῶν τῆς Παλαιστίνης ἀνέρχεται νῦν εἰς 100,000. Κατὰ τὰς πληροφορίας τὰς δημοσιευομένας ἐν τῇ «Νέα Σιών», ἀπὸ τῆς καταλήψεως τῆς Παλαιστίνης ὑπὸ τῶν Ἀγγλων οἱ Ἰσραηλιταὶ ὅλου τοῦ κόσμου ἐδαπάνησαν περὶ τὰ 30 ἑκατομμύρια δολλαρίων διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας. Πρὸς ἐλάττωσιν τῆς κρίσεως τῆς στέγης ἐν Παλαιστίνῃ ἰδρύθη Ὑποθηκικὴ Τράπεζα, διὰ τῆς συνδρομῆς τῆς ὁποίας καταρθώθη ἡ ἀνοικοδόμησις 300 οἰκιῶν ἐν Ἱερουσαλήμ, Τέλ Ἀβέβ, Χαίφα κ. ἀ.

—Κατὰ τὴν «Νέαν Σιών» Θεσσαλονίκης ἡ ἐν Ἑλλάδι Σιωνιστικὴ ὁμοσπονδία ἀποτυγχάνει ἐν τῇ ἀποστολῇ αὐτῆς. Εὐρίσκουσα δὲ ὡς αἰτίαν τῆς ἀποτυχίας τὴν ἔλλειψιν συγκεντρωτικοῦ πνεύματος ἐν τῇ διαχειρίσει τῶν ἐν Ἑλλάδι σιωνιστικῶν ὑποθέσεων, εἰσηγείται τὴν ὑπὸ τῆς Σιωνιστικῆς ὁμοσπονδίας τῆς Ἑλλάδος περισυλλογὴν τῶν σχετικῶν πρὸς τὸν Σιωνισμὸν ἐργασιῶν (Ἐθν. Κεφαλαίου, Κέρειν Ἀγισσῶδ, Παλαιστινιακοῦ Γραφείου, Γραφείου Μεταναστεύσεως) καὶ τὴν ἄμεσον σύγκλησιν ὅλων τῶν Σιωνιστικῶν Σωματείων τῆς Ἑλλάδος πρὸς ἐξέτασιν τῆς σημερινῆς καταστάσεως τῆς ὁμοσπονδίας καὶ λήψιν ριζικῶν ἀναλόγων μέτρων.

ΕΒΡΑΪΣΜΟΣ

— Κατά τὴν «Νέαν Σιών» τὸ Ἑβραϊκὸν κομμουνιστικὸν κόμμα ἐν Ῥωσσίᾳ ἐπιχειρεῖ μεγάλην προπαγάνδαν καὶ κατ' αὐτῆς τῆς Ἑβραϊκῆς θρησκείας καὶ ἠθικῆς. Προσπαθοῦσιν οἱ κομμουνισταὶ νὰ γελοιοποιῶσι τὰ θρησκευτικὰ παραγγέλματα τοῦ Νόμου καὶ τὰ ἔθιμα.

— Ἐκ τῆς «Νέας Σιών» τῆς Θεσσαλονίκης πληροφοροῦμεθα, ὅτι ἰδρῦθη ἐν τῇ πόλει ταύτῃ Σωματεῖον ἐξ Ἰσραηλιτῶν καὶ Χριστιανῶν ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Ἡ Ὁμόνοια», σκοπὸς τοῦ ὁποῖου εἶναι ἡ χριστιανοῖσραηλιτικὴ προσέγγισις καὶ συνεργασία καὶ ἡ καθοδήγησις τῆς κοινῆς γνώμης εἰς τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἁρμονίαν. Ἡ ἴδρυσις τοῦ Σωματείου τούτου ὑπῆρξε, κατὰ τὴν «Νέαν Σιών», ἀποτέλεσμα ἀνάγκης, τοσοῦτο μᾶλλον ὅσον οὐ πρὸ πολλοῦ οἱ ἐν Θεσσαλονίκῃ Ἑβραῖοι εἶχον τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἐπρόκειτο νὰ ἐκτραγῆ ἐν Ἑλλάδι ἀντισημιτικὸν κίνημα, ἀφ' οὗ, ὡς λέγει, ἰδρῦθη καὶ Ἀνθεβραϊκὴ Ἐνωσις ὑπὸ τὸ ὄνομα «Γρηγόριος Ε'».

ΜΩΑΜΕΘΑΝΙΣΜΟΣ

— Κατ' εἰδήσεις πρὸς τὸν Ἀθηναϊκὸν Τύπον οἱ Μωαμεθανοὶ τῆς Μεσοποταμίας, Ὑπεριορδανίας καὶ Χετζάζης, ἀνεκέρησαν Χαλίφην τὸν βασιλέα τῆς Χετζάζης Χουσεῖν, ὅστις καὶ ἀπεδέχθη. Παρὰ τὰς εἰδήσεις ὁμοίως ταύτας παρέχεται πληροφορία, ὅτι οἱ Μουσουλμάνοι τῶν Ἰνδιῶν φρονοῦσιν ὅτι πρέπει νὰ συγκληθῇ Διάσκεψις ἀντιπροσώπων πάντων τῶν Μωαμεθανῶν εἴτε ἐν Κων)πόλει εἴτε ἐν Καίρῳ πρὸς ἐκλογὴν τοῦ νέου Χαλίφου.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἀρχιμ. Γερμανοῦ Ἀθανασιάδου, Ἀρχιεπιγραμματεύς τῆς Ἱεραῆς Συνόδου, Τὸ Γραφεῖον τῆς Ἱ. Συνόδου. Σύστασις καὶ λειτουργία αὐτοῦ. Ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ «Νέου Ποιμένος». Ἐν Κων)πόλει. Ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου.

— Ὁρθόδοξος ἱερὸς ναὸς Ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου. Λογοδοσία Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου κατὰ τὸ 1922—1923. Ἐν Ἀθήναις «Τύποις Ἁρ. Διαλησῆ», 1923.

ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΑΙ

Τὸ ἡγουμενοσυμβούλιον τῆς Ἱεραῆς Μονῆς τῶν Ἀσωμάτων Πετράκη

Προκηρῦττει ὅτι :

Ἐκτίθεται εἰς πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν τὴν 23ην Μαρτίου ἔ. ἔ. ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὥραν 10-12 τῆς μ. ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Κακουργιοδικείου Ἀθηνῶν, 1) ἡ δεκαπενταετής μίσθωσις τοῦ δικαιώματος τῆς παραλαβῆς σκύρων ἐκ τῶν παρὰ τὸν Ὑμηττὸν τοῦ Μετοχίου Καρρέως τῆς Ἱ. Μονῆς, λατομείων μαρμάρων, 2) ἡ μίσθωσις τοῦ δικαιώματος τῆς ἀρβαστοποιίας εἰς τὰς ἐξῆς περιφερείας τῆς Ἱ. Μονῆς, α' εἰς

τὴν περιφέρειαν Ζωοδόχου Πηγῆς, β' εἰς τὴν περιφέρειαν Ἁγίου Ἰωάννου Θεολόγου, γ' εἰς τὴν περιφέρειαν Κοκκίναρᾶ καὶ Καστρὶ Κηφισιάς καὶ δ' εἰς τὴν περιφέρειαν Ἐυλοκερίζης, κεχωρισμένως δι' ἐκάστην περιφέρειαν. 3) ἡ πενταετής μίσθωσις τοῦ δικαιώματος τῆς κεραμοποιίας ἐν Πάλλοις Βούλας, κτήματος τῆς Ἱ. Μονῆς, καὶ 4) ἡ δεκαετής μίσθωσις ἀγρῶν Ζωοδόχου Πηγῆς πρὸς καλλιέργειαν καὶ ἐμφύτευσιν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 13 Μαρτίου 1924

Τὸ Ἠγουμενοσυμβούλιον
Ἀρχιμ. Νικδῆμος Ἀντωνίου
> Θεοδόσιος Ταμπούρος
> Σεραφεῖμ Κωνσταντινίδης

Τὸ Ἠγουμενοσυμβούλιον τῆς Ἱεραῆς Μονῆς Γοργοεπηκόου

Διακηρῦττει ὅτι :

Ἐκτίθεται εἰς πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν τὸ παραχθισόμενον γάλα ἐκ τοῦ αἰγοποιμνίου τῆς Μονῆς ἐνεργηθησομένην ἐν Τριπόλει τῇ 30 Μαρτίου 1924 ἡμέραν Κυριακὴν ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου συμβολαιογράφου Τριπόλεως καὶ ἀντιπροσώπου τῆς Μονῆς συμφώνως πρὸς τοὺς ὄρους συγγραφῆς ὑποχρεώσεων κατατεθειμένους ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Κοινότητος Τσιπιανῶν καὶ τῆς Μονῆς Γοργοεπηκόου.

Ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ Γοργοεπηκόου τῇ 5 Μαρτίου 1924

Τὸ Ἠγουμενοσυμβούλιον
Νεόφυτος Παπαδημητρίου
Ἀνθίμος Ἀλεξόπουλος
Φιλήμων Γκρέτσος

«ΘΕΟΛΟΓΙΑ»

Εἶναι τὸ ἀριστον τῶν παρ' ἡμῖν θεολογικῶν περιοδικῶν. Ἐκδίδεται εἰς τριμηνιαία τεύχη προνοία τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσόστομου. Διευθύνεται ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Γρηγορίου Παπαμιχαήλ. Συντάσσεται ὑπὸ Καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, διακεκριμένων θεολόγων καὶ ἄλλων ἐπιστημόνων. Δημοσιεύει πραγματείας ἐπὶ πάντων τῶν κλάδων τῆς Θεολογίας, τῆς Φιλοσοφίας καὶ τῆς Ἱστορίας. Ἐτησίαν συνδρομὴ ἕσωτ. δρχ. 50, ἔξωτ. φρ. 50. Ἀμερ. Δολλ. 3.

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀπευθυντέον :

Διεύθυνσιν Περιοδικοῦ «Θεολογία»

Γραφεῖα Ἀρχιεπισκοπῆς, Ἀθήνας.

«ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ } ΕΣΩΤΕΡ. ΔΡΧ. 30—ΕΣΩΤΕΡ. ΦΡ. ΧΡ. 80
} ΑΜΕΡΙΚΗ ΔΟΛΛ. 3

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ
Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου

Τύποις «Φοῖνικος», Σταδίου 38, Ἀθήναι